

NACRT ZAKONA O MEDIJIMA
Pravno mišljenje i komentari

Naručilac: Misija OEBS-a u Crnoj Gori

Avgust 2018. godine

Autor: Davor Glavaš

Kratak opis traženih usluga:

Međunarodni konsultant će imati zadatak da analizira nacrt izmjena i dopuna Zakona o nacionalnom servisu i nacrt Zakona o medijima i pripremi pravno mišljenje o oba pravna teksta. Isto tako, konsultant će analizirati preporuke predložene u Analizama medijskog sektora (Savjet Evrope) i predložiti izmjenu teksta ovih preporuka, gdje bude smatrao potrebnim.

Pozadina: Ministarstvo kulture je u procesu izmjene Zakona o nacionalnom javnom emiteru RTCG i izrade novog Zakona o medijima, koja je započela u februaru 2018. Kako se proces izrade ovih zakona završava, dogovoreno je da Misija OEBS-a u Crnoj Gori obezbijedi neophodno pravno mišljenje, analizu i moguće izmjene preporuka navedenih u Analizama medijskog sektora koje je pripremio Savjet Evrope.

Cilj: Konačni cilj je unapređenje kvaliteta zakonskog okvira u oblasti medija, uz pružanje pravnog mišljenja OEBS-a. Misija će angažovati međunarodnog konsultanta da izvrši procjenu nacrta zakonskih tekstova dva zakona i da pripremi pravno mišljenje, kao i da analizira i predloži moguće izmjene preporuka navedenih u Analizama medijskog sektora koje je pripremio Savjet Evrope.

Zadaci i obaveze:

Tokom ovog angažmana konsultant će pripremiti **sveobuhvatnu analizu sa komentarima i preporukama vezano za:**

- Nacrt izmjena i dopuna Zakona o nacionalnom javnom emiteru RTCG;
- Nacrt Zakona o medijima;
- Preporuke iz Analiza medijskog sektora (izvršene uz podršku Savjeta Evrope).

Tokom ovog angažmana konsultant će biti zadužen za izradu **pravnog mišljenja i savjeta koji se odnose na:**

• **Nacrt Zakona o nacionalnom servisu RTCG**, analizirajući cjelokupan nacrt teksta svih zakonskih odredbi i davanje savjeta o konkretnom pravcu djelovanja (alternativnim rješenjima/ izmjenama) na osnovu međunarodnih principa i standarda;

• **Nacrt Zakona o medijima**, analizirajući cjelokupni nacrt zakonskih odredbi i davanje savjeta o konkretnom pravcu djelovanja (alternativnim rješenjima/ izmjenama) na osnovu međunarodnih principa i standarda.

Rezultat 1:

Pravno mišljenje i savjeti koji se odnose na Nacrt Zakona o medijima

Nacrt Zakona o medijima je u velikoj mjeri usklađen sa preporukama Savjeta Evrope i osnovnim zahtjevima iz pravne tekovine EU. Analiza medijskog sektora Savjeta Evrope prepoznala je tri glavne oblasti gdje su preporučene izmjene, a to su:

- Biće data nova definicija medija koja će se nedvosmisleno odnositi na online medije;
- Ako bude odlučeno da se bavi odgovornošću on-line medija u odnosu na sadržaje treće strane, kao što su komentari i drugi sadržaji koje generišu korisnici (user generated content - UGC), regulatorni okvir treba da bude u skladu sa standardima i sudskom praksom Saveta Evrope i Evropske unije (Delfi protiv Estonije i MTE-Index protiv Mađarske) (CoE 2017a, ECtHR 2015, ECtHR 2016);
- Pravo na odgovor i pravo na ispravku u Poglavlju VI treba proširiti u skladu sa Preporukom (2004) 16 Komiteta ministara Savjeta Evrope državama članicama o pravu na odgovor u novom medijskom okruženju (Komitet ministara SE 2004).

Sve tri preporuke su tretirane na zadovoljavajući način. Međutim, uzimajući u obzir neke specifičnosti medijskog okruženja u Crnoj Gori, a u pokušaju da se pravna norma učini što je moguće primjenljivijom, ekspert je preporučio dodatna prilagođavanja nacrta Zakona o medijima, kako je prikazano u ovom dokumentu.

Nacrt Zakona o medijima

I. PREDMET ZAKONA

Član 1

Nacrt:

Ovim zakonom uređuju se osnovni principi slobode medija, pojam i osnivanje medija, obavezno objavljivanje podataka, zaštita medijskog pluralizma, prava, obaveze i odgovornosti u informisanju, zaštita posebnih prava, pravo na ispravku i odgovor, čuvanje medijskog zapisa i pravo uvida, distribucija medija, inostrana informativna djelatnost, kao i kaznene odredbe.

Preporuke:

S obzirom na značaj Člana 1. u definisanju predmeta zakona i oblasti od posebnog značaja/ interesovanja za zakonodavaca i zainteresovane strane u medijima, preporučljivo je dodati sljedeće oblasti od interesa:

1. Javnost vlasništva

Iako Član 1. pominje ovaj važan element u drugom redu ("obavezno objavljivanje podataka"), ova definicija je previše široka i ne obuhvata izričito objelodanjivanje vlasničke strukture bilo kojeg konkretnog medija. Imajući u vidu koliko je važna javnost vlasništva, što je jasno definisano i detaljno obrazloženo u preporukama Savjeta Evrope CM/Rec (2018) 1 (vidjeti dodatne informacije u komentarima o Članu 14), potrebno je dati konkretniju formulaciju.

2. Pristup informacijama od javnog značaja

Pristup informacijama od javnog značaja regulisan je posebnim propisom (Zakon o slobodnom pristupu informacijama). Međutim, s obzirom na suštinsku vrijednost pristupa informacijama od javnog značaja za cijeli medijski ekosistem, ova oblast mora biti konkretno pomenuta i identifikovana i u Zakonu o medijima.

3. Zaštita konkurencije na tržištu

Post-tranzicione zemlje kao što je Crna Gora moraju posvetiti posebnu pažnju zaštiti konkurencije na tržištu. Ovo je važno iz najmanje dva velika (i ubjedljiva) razloga: prvo, s obzirom na preostale elemente tržišta pod kontrolom države, koji su naročito jaki na malom i finansijski ograničenom tržištu kakvo je crnogorsko, i drugo, snažne međusobne veze između politike i moćnih poslovnih/ medijskih lobija koji izazivaju (ili mogu izazvati) opipljive poremećaje na tržištu. Uključivanje tržišne konkurencije kao oblasti koju treba konkretno pomenuti u Članu 1. proističe iz samog osnivanja Fonda za promovisanje pluralizma i raznolikosti medija i niza različitih tumačenja kriterijuma za dodjelu sredstava. Zaštita konkurencije na tržištu biće posebno kontrolisana u okviru Poglavlja 8. pregovora sa EU ("Politika konkurencije"). Iako glavnu oblast koja izaziva zabrinutost predstavljaju državne subvencije i direktna finansijska podrška, Poglavlje 8. definiše pravila i propise i za "indirektnu podršku"; u ovom slučaju, primenjivu kako za funkcionisanje Fonda, tako i za finansiranje javnih servisa u Crnoj Gori.

Novi tekst:

Ovim zakonom uređuju se osnovni principi slobode medija, pojam i osnivanje medija, obavezno objavljivanje podataka, javnost vlasništva, zaštita medijskog pluralizma, prava, obaveze i odgovornosti u informisanju, pristup informacijama od javnog značaja, zaštita posebnih prava, pravo na ispravku i odgovor, čuvanje medijskog zapisa i pravo uvida, distribucija medija, način zaštite konkurencije na tržištu, inostrana informativna djelatnost, kao i kaznene odredbe.

II. ZNAČENJE IZRAZA

Član 2

Nacrt:

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) Mediji su sredstva javnog informisanja kojima se putem riječi, zvuka ili slike, prenose urednički oblikovane informacije, ideje i mišljenja kao i drugi programski sadržaji namijenjeni neodređenom broju korisnika.
- 2) Novinar je svako lice koje je uključeno u prikupljanje, strukturiranje, sortiranje i obradu informacija od javnog značaja za objavljivanje putem medija i zaposlen je kod osnivača medija ili samostalno obavlja novinarske poslove.
- 3) Osnivač medija je fizičko ili pravno lice koje osniva medij radi objavljivanja medijskog sadržaja i utvrđuje programsku orijentaciju.
- 4) Glavni urednik je lice koje slobodno i samostalno uređuje medijski sadržaj i ima svojstvo odgovornog urednika tog medija i odgovaran je za medijski sadržaj.
- 5) Programskim sadržajem u smislu ovog zakona, smatraju se sve vrste informacija (vijesti, obavještenja, mišljenja, izvještaji i druge informacije) i autorski radovi, koji se objavljuju posredstvom medija sa ciljem informisanja i zadovoljavanja kulturnih, obrazovnih i drugih potreba javnosti.
- 6) Medijskim sadržajem, u smislu ovog zakona, smatra se programski sadržaj iz tačke 5 ovog člana zajedno sa drugim informacijama objavljenim u medijima (oglašavanje i druge).
- 7) Medijska samoregulacija podrazumijeva dobrovoljnost medija na poštovanje i primjenu profesionalnih i etičkih standarda u skladu sa Kodeksom novinara, putem internog ili eksternog samoregulatornog tijela.
- 8) Informacija iz privatnog života podrazumijeva lični zapis (pismo, dnevnik, zabilješka, digitalni zapis, i sl.), zapis lika (fotografski, crtani, filmski, video, digitalni i sl.) i zapis glasa (magnetofonski, gramofonski, digitalni i sl.)
- 9) Javni sektor, u skladu sa Zakonom o budžetu, obuhvata državne organe, opštine (jedinice lokalne samouprave), nezavisna regulatorna tijela, pravna lica, javne ustanove i privredna društva u kojima država ili opština imaju većinski vlasnički udio.

Preporuke:

Stav 1: Novi Zakon o medijima treba da odražava novo, multimedijalno okruženje proizvodnje, distribucije i potrošnje medijskih sadržaja. Preporuka Savjeta ministara Savjeta Evrope [CM/Rec\(2011\)7](#) državama članicama o novom pojmu medija precizno definiše ovaj novi kontekst na sljedeći način: “Funkcionisanje i postojanje tradicionalnih medijskih aktera, kao i njihove ekonomske modele i profesionalne standarde, dopunjuju ili zamjenjuju drugi akteri. Novi akteri preuzeli su funkcije u procesu proizvodnje i distribucije medijskih usluga koje su do nedavno izvršavale samo (ili uglavnom) tradicionalne medijske organizacije; ovo uključuje agregatore sadržaja, dizajnere aplikacija i korisnike koji su takođe proizvođači sadržaja. Brojni "posrednici" ili "pomoćnici", koji često potiču iz sektora informacionih i komunikacionih tehnologija (ICT), uključujući i one koji u startu služe samo kao hostovi ili kanali (na primjer, operateri infrastrukture, mreže ili platforme), su od suštinskog značaja za proaktivno djelovanje digitalnih medija i sposobnost ljudi da im pristupe. Usluge koje pružaju ovi novi akteri postale su ključni putevi za informisanje, povremeno pretvarajući posrednike ili pomoćnike u čuvare kapije ili u aktere koji imaju aktivnu ulogu u uređivačkim procesima masovnih komunikacija. Takve usluge su dopunile ili, povremeno, djelimično zamijenile tradicionalne medijske aktere u vezi sa tim funkcijama. Uloge svakog od aktera se mogu lako promijeniti ili neometano i neprimjetno evoluirati. Pored toga, neki su razvili usluge ili aplikacije koje su ih dovele u dominantnu poziciju na nacionalnom ili čak na globalnom nivou”.

Preporuka poziva na usvajanje novog, šireg pojma medija. Uzimajući sve gore navedeno u obzir, potrebno je prilagoditi stavove 1. i 5.

Stav 3: Višestruke medijske platforme (štampani mediji, radio, TV, online) koje su dostupne, u nekim slučajevima u okviru iste medijske kuće, kroz koncept integrisanih redakcija, zahtijevaju detaljnije definisanje pojma "osnivač".

Stav 10: S obzirom na značaj informisanja javnosti, posebno imajući u vidu još uvijek ograničen pristup izvorima informacija od javnog značaja, preporučljivo je uključivanje ove definicije.

Radi dodatnog pojašnjenja dodati su stavovi 11. i 12.

Novi tekst:

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) Mediji su sredstva javnog informisanja kojima se putem riječi, zvuka ili slike, prenose urednički oblikovane informacije, ideje i mišljenja kao i drugi programski sadržaji namijenjeni neodređenom broju korisnika. Termin “medij” se odnosi na bilo koja sredstva komunikacije za distribuiranje uređenih informacija javnosti, bilo on-line ili off-line (putem internet ili ne), kao što su novine, periodične publikacije, radio, televizija i informativni servisi zasnovani na upotrebi interneta.

Definicija medija obuhvata sve aktere uključene u proizvodnju i distribuciju, potencijalno velikom broju ljudi, sadržaja i aplikacija koje su osmišljene da omoguće interaktivnu masovnu komunikaciju, uz zadržavanje uređivačke kontrole i nadzora nad sadržajem.

2) Novinar je svako lice koje je uključeno u prikupljanje, strukturiranje, sortiranje i obradu informacija od javnog značaja za objavljivanje putem medija i zaposlen je kod osnivača medija ili samostalno obavlja novinarske poslove.

3) “Osnivač medija je fizičko ili pravno lice koje osniva medij radi objavljivanja medijskog sadržaja i utvrđuje programsku orijentaciju.”

4) Glavni urednik je lice koje slobodno i samostalno uređuje medijski sadržaj i ima svojstvo odgovornog urednika tog medija i odgovaran je za medijski sadržaj.

5) Programskim sadržajem u smislu ovog zakona, smatraju se sve vrste informacija (vijesti, obavještenja, mišljenja, izvještaji i druge informacije) i autorski radovi, koji se objavljuju posredstvom medija sa ciljem informisanja i zadovoljavanja kulturnih, obrazovnih i drugih potreba javnosti.

6) Medijskim sadržajem, u smislu ovog zakona, smatra se programski sadržaj iz tačke 5 ovog člana zajedno sa drugim informacijama objavljenim u medijima (oglašavanje i druge).

7) Medijska samoregulacija podrazumijeva dobrovoljnost medija na poštovanje i primjenu profesionalnih i etičkih standarda u skladu sa Kodeksom novinara, putem internog ili eksternog samoregulatornog tijela.

8) Informacija iz privatnog života podrazumijeva lični zapis (pismo, dnevnik, zabilješka, digitalni zapis, i sl.), zapis lika (fotografski, crtani, filmski, video, digitalni i sl.) i zapis glasa (magnetofonski, gramofonski, digitalni i sl.),

9) Javni sektor, u skladu sa Zakonom o budžetu, obuhvata državne organe, opštine (jedinice lokalne samouprave), nezavisna regulatorna tijela, pravna lica, javne ustanove i privredna društva u kojima država ili opština imaju većinski vlasnički udio.

10) Informacija od javnog značaja podrazumijeva svaku informaciju u posjedu organa izvršne, zakonodavne ili sudske vlasti, jedinica lokalne ili regionalne samouprave, kao i drugih pravnih i fizičkih lica koji obavljaju poslove javne uprave, a koja se odnosi na njihov rad i aktivnosti.

Član 3.

Bez izmjena.

III. OSNOVNI PRINCIPI

Član 4.

Bez izmjena.

Član 5.

Bez izmjena.

Član 6.

Nacrt:

Mediji u Crnoj Gori su slobodni i zabranjena je cenzura medija.

Crna Gora garantuje pravo na slobodno osnivanje medija, nesmetan rad novinara i njihovu bezbjednost kako bi se omogućila: sloboda izražavanja mišljenja, pluralizam medija, nezavisnost medija, sloboda istraživanja, prikupljanja, širenja, objavljivanja i primanja

informacija, slobodan pristup svim izvorima informacija, zaštita čovjekove ličnosti i dostojanstva.

Crna Gora garantuje ravnopravno učešće u informisanju domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica, u skladu sa ovim i zakonom kojim se uređuje oblast elektronskih medija.

Slobodu medija dopušteno je ograničiti samo kada je to nužno u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbjednosti, teritorijalnog integriteta ili javne bezbjednosti, radi sprječavanja nereda ili kažnjivih djela, zaštite zdravlja i morala, zaštite ugleda ili prava drugih, sprječavanja odavanja povjerljivih informacija ili radi očuvanja autoriteta i nepristranosti sudstva.

Niko nema pravo silom ili zloupotrebom položaja uticati na programski sadržaj medija, niti na bilo koji drugi način nezakonito ograničavati slobodu medija.

Član 6

Mediji u Crnoj Gori su slobodni i zabranjena je cenzura medija.

Sloboda medija se ne smije svesti isključivo na “zabranu cenzure medija”. Slobodu medija treba tretirati i definisati u širem i sveobuhvatnijem kontekstu slobode izražavanja. Iako to može izgledati samo kao pitanje stila, rečenicu iz Stava 1. bi trebalo izraziti u “afirmativnom” obliku, a ne kao negaciju (“zabranjena je”).

Izmijenjeni stav 1 bi trebalo da glasi:

Garantuju se sloboda izražavanja mišljenja i sloboda medija. Cenzura medija je zabranjena.

Crna Gora garantuje pravo na slobodno osnivanje medija, nesmetan rad novinara i njihovu bezbjednost kako bi se omogućila: sloboda izražavanja mišljenja, pluralizam medija, nezavisnost medija, sloboda istraživanja, prikupljanja, širenja, objavljivanja i primanja

informacija, slobodan pristup svim izvorima informacija, zaštita čovjekove ličnosti i dostojanstva.

Crna Gora garantuje ravnopravno učešće u informisanju domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica, u skladu sa ovim i zakonom kojim se uređuje oblast elektronskih medija.

Stav 2. Definiše oblast od suštinskog značaja za promovisanje i zaštitu slobode izražavanja i slobode medija. Samim tim, on mora biti detaljniji od ovog koji je dat u nacrtu. To je važno i da bi se osigurala bolja “ravnoteža” između definicije i sastavnih elemenata medijskih sloboda i sledećeg stava o ograničenju slobode medija. Preporučeni tekst bi bio:

Svako ima pravo na slobodu izražavanja; ovo pravo obuhvata slobodu traženja, primanja i prenošenja masovnih informacija i ideja svih vrsta, bez obzira na granice, bilo usmeno, pismeno ili u štampanoj formi, u formi umjetnosti, ili putem bilo kog drugog medija po sopstvenom izboru.

Ostvarivanje ovih prava nosi sa sobom posebne dužnosti i odgovornosti. Zbog toga može biti predmet određenih ograničenja, ali ta ograničenja mogu biti samo ona definisana zakonom i neophodna:

- (a) radi poštovanja prava ili ugleda drugih;
- (b) radi zaštite nacionalne bezbijednosti ili javnog reda, ili javnog zdravlja ili morala.

Ovo je reinterpetacija Člana 19 (1) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima. Osim njene suštinske vrijednosti, ona se dobro uklapa kao uvod u definiciju oblasti obuhvaćene pojmom “sloboda medija”.

Sloboda medija obuhvata naročito: slobodu izražavanja kako je definisano u Stavu 2., nezavisnost medija; slobodu traženja, prikupljanja, istraživanja, objavljivanja i distribuiranja informacija u svrhu javnog informisanja; pluralizam i raznovrsnost medija, Slobodan protok informacija i otvorenost medija za različite stavove, uvjerenja i različite sadržaje, dostupnost informacija od javnog značaja; poštovanje zaštite ličnosti, privatnosti i dostojanstva ljudi; slobodu osnivanja pravnih lica za vršenje aktivnosti u informisanju javnosti u skladu sa ovim zakonom i zakonom koji uređuje oblast elektronskih medija, autonomiju glavnih urednika,

novinara i drugih autora i proizvođača sadržaja u skladu sa ovim zakonom i sa profesionalnim kodeksom.

Slobodu medija dopušteno je ograničiti samo kada je to nužno u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbjednosti, teritorijalnog integriteta ili javne bezbjednosti, radi sprječavanja nereda ili kažnjivih djela, zaštite zdravlja i morala, zaštite ugleda ili prava drugih, sprječavanja odavanja povjerljivih informacija ili radi očuvanja autoriteta i nepristranosti sudstva.

Ovo je sigurno jedan od najosjetljivijih, ali ipak konstitutivnih elemenata zakona o medijima. Primjena gore pomenutih principa slobode medija može biti ograničena, zapravo, ali samo pod strogo definisanim okolnostima i uz poštovanje jednako strogih procedura. Uvod u ovaj stav kakav je dat u nacrtu zakona (“Slobodu medija dopušteno je ograničiti...”) zvuči previše restriktivno. Bolje bi bilo prebaciti ga iz “aktivnog” u “pasivno” stanje. Najsigurniji način primjene je korišćenje definicije koja je pažljivo razrađena u Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima (10 Sloboda izražavanja, stav 2), u skladu sa preporukom Savjeta Evrope u **CM/Rec(2011)7**:

Ostvarivanje ovih sloboda, s obzirom da nosi sa sobom dužnosti i odgovornosti, može biti podložno formalnostima, uslovima, ograničenjima ili kaznama koji su propisani zakonom i neophodni u demokratskom društvu, u interesu nacionalne bezbjednosti, teritorijalnog integriteta ili javne sigurnosti, radi sprječavanja nereda ili kriminala, radi zaštite zdravlja ili morala, radi zaštite ugleda ili prava drugih, radi sprečavanja odavanja informacija dobijenih u povjerenju, ili radi očuvanja autoriteta i nepristranosti pravosuđa..

Ekspert je svjestan da bi neki akteri u medijskom sektoru u Crnoj Gori, zabrinuti zbog mogućeg pogrešnog tumačenja ili pretjerano entuzijastičnog pristupa vlasti u primjeni ove restriktivne odredbe, željeli da brišu ovaj stav iz nacrtu zakona. Uz razumijevanje njihove zabrinutosti, presudni faktor treba da bude činjenica da je ovo univerzalna definicija, preuzeta, kako je rečeno, iz Evropske konvencije o ljudskim pravima, koja je zastupljena u svim savremenim zakonima o medijima.

Niko nema pravo da utiče na programski sadržaj medija silom ili zloupotrebom položaja, niti da nezakonito ograničava slobodu medija na neki drugi način.

Član 7

Bez izmjena.

Član 8

Obrisan je tekst iz nacрта.

Sposobnost novinara da pristupe službenim informacijama sa minimalnim ograničenjima je normalno očekivanje u funkcionalnoj demokratiji. Zakoni koji garantuju pravo novinara i drugih da pristupe službenim informacijama su suštinski aspekt sigurnog i podsticajnog okruženja za novinare.

Uzimajući u obzir i njegovu važnost (pristup informacijama), kao i činjenicu da su ovo pitanje često identifikovali medijski profesionalci u Crnoj Gori kao jedan od najvećih problema sa kojima se suočavaju u svakodnevnim aktivnostima, područje prava na pristup informacijama, kao i obaveze vlasti u pružanju pravovremenih i tačnih informacija, treba detaljnije definisati u posebnom članu. Suštinski značaj sljedećih odredbi čini ih konstitutivnim elementima Zakona o medijima, iako se elementi pristupa informacijama mogu naći u drugim zakonskim aktima.

NOVO: Član 8

Organi izvršne, zakonodavne i sudske vlasti i organi jedinica lokalne samuprave, kao i druga pravna i fizička lica koja vrše javne funkcije dužni su da pružaju tačne, potpune i pravovremene informacije o pitanjima iz njihovog djelokruga rada, sa ciljem objavljivanja informacija putem medija.

Informacije koje su u posjedu lica navedenih u stavu 1. ovog Člana će biti dostupne svim novinarima pod jednakim uslovima.

Rukovodilac organa ili pravno lice iz stava 1. ovog Člana dužno je, u skladu sa zakonom, da propiše način pružanja informacija javnosti i odredi lice koje će osigurati pristup informacijama od javnog značaja u skladu sa ovim Zakonom i drugim posebnim zakonima.

Rukovodilac organa ili pravno lice iz stava 1. ovog Člana i lice iz stava 3. ovog Člana dužni su da novinarima dostave tražene informacije u odgovarajućem vremenskom roku i odgovorni su za tačnost i cjelovitost pruženih informacija.

Lice iz stava 3. ovog Člana može da uskrati pružanje informacija kada:

- su tražene informacije definisane, na prikladan način i u cilju zaštite javnog interesa, kao državna ili vojna tajna;
- bi njihovo objavljivanje predstavljalo povredu tajnosti ličnih podataka u skladu sa zakonom, osim ukoliko njihovo objavljivanje može spriječiti izvršenje teških krivičnih djela ili neposrednu opasnost po život ljudi i njihovu imovinu;

U slučaju iz stava 5. ovog Člana, odgovorno lice je dužno da u pismenoj formi objasni razloge za uskraćivanje informacija u roku od tri radna dana od dana prijema pismenog zahtjeva za informacijama.

U slučaju uskraćivanja informacija od javnog značaja, novinar ima pravo da podnese žalbu zbog nezakonitog postupka nadležnom sudu. Nadležni sud odlučuje o žalbi u skladu sa posebnim zakonom u vanrednom postupku, tokom kojeg će ispitati razloge za uskraćivanje informacija od javnog značaja. Ukoliko sud utvrdi da ne postoje razlozi za zadržavanje informacija kako je propisano ovim Zakonom, ukinuće odluku o uskraćivanju informacija i naložiti pružanje traženih informacija.

IV. POJAM MEDIJA

Član 9

Bez izmjena.

Član 10

Bez izmjena.

V. OSNIVANJE MEDIJA

Član 11

Medij se osniva aktom o osnivanju, slobodno i bez odobrenja.

Elektronski medij se osniva na način i po postupku propisanom zakonom kojim se uređuje oblast elektronskih medija.

Kako bi se dao veći značaj Evidenciji medija, treba dodati sledeću rečenicu:

Medij stiče status pravnog lica nakon unosa/ registracije u Evidenciji medija.

Član 12

Bez izmjena.

VI. EVIDENCIJA

Član 13

Bez izmjena.

Sadržaj evidencije

Član 14

Preporuka CM/Rec (2018) 1 (Smjernice o medijskom pluralizmu i transparentnosti medijskog vlasništva; 4. Transparentnost medijskog vlasništva, organizacije i finansiranja) glasi: "Države treba da promovišu režim transparentnosti medijskog vlasništva koji osigurava raspoloživost i dostupnost javnosti tačnih, ažuriranih podataka koji se tiču direktnog i stvarnog vlasništva nad medijima, kao i drugih interesa koji utiču na strateško odlučivanje datog medija ili njegovu uređivačku politiku. Ove informacije su neophodne za regulatorne i druge relevantne organe u medijima kako bi bili sposobni da sprovedu informisane regulatorne procese i procese odlučivanja. Isto tako, one omogućavaju javnosti da analizira i ocjenjuje informacije, ideje i mišljenja koje distribuiraju mediji".

U istoj Preporuci se kaže da obaveze medija vezano za transparentnost mogu uključivati objelodanjivanje sljedećih informacija:

- Naziv i kontakt detalje medija;
- ime(na) i kontakt podatke direktnog(ih) vlasnika sa akcijama koje im omogućavaju da utiču na rad i strateško odlučivanje medijske kuće. Državama se preporučuje da primjenjuju prag od 5% udjela u vlasništvu za potrebe obaveze objelodanjivanja vlasničkog udjela;
- ime(na) i kontakt podatke fizičkih lica koja su stvarni vlasnici akcija. Stvarno vlasništvo nad akcijama se odnosi na fizička lica koja u krajnjem posjeduju ili kontrolišu akcije u medijima ili u čije ime se drže te akcije, omogućavajući im posrednu kontrolu ili uticaj na rad i strateško odlučivanje medijske kuće;
- informacije o prirodi i obimu vlasništva ili glasačkih prava navedenih pravnih i/ili fizičkih lica u drugim medijima, medijskim ili oglašivačkim kompanijama koji bi mogli dovesti do uticaja na odlučivanje tih kompanija ili na pozicije koje možda imaju u političkim partijama;
- imena lica sa stvarnom uredničkom odgovornošću;
- promjene vlasništva i kontrolnih aranžmana u medijskoj kući.

Imajući na umu gore navedene preporuke, u Članovima 14., 15., 16. i 17. bi možda trebalo promijeniti redosljed stavova, ali su, u cjelini uzev, u skladu sa preporukama Savjeta Evrope.

Brisanje medija iz Evidencije

Član 15

Bez izmjena.

VII. OBAVEZNO OBJAVLJIVANJE PODATAKA

Impresum i skraćeni impresum

Član 16

Bez izmjena.

Član 17

Bez izmjena.

VIII. SAMOREGULATORNA TIJELA

Član 18

Bez promjena.

IX. ZAŠTITA MEDIJSKOG PLURALIZMA

Zaštita transparentnosti u medijima

Član 19

Bez izmjena.

Član 20

Bez izmjena.

Fond za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija

Član 21

Stav 1: Fond za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija treba da podržava aktivnosti komercijalnih medija koje su komplementarne sa aktivnostima javnih emitera u proizvodnji i distribuciji sadržaja od javnog interesa.

Stav 2. i ostali stavovi: Bez izmjena.

Član 22

Bez izmjena.

Član 23

Bez izmjena.

Član 24

Bez izmjena.

Član 25

Iako je sami Član u skladu sa međunarodnim standardima, kada su u pitanju kriterijumi za projektno finansiranje, redosljed prioriteta (1. Promovisanje kulturne raznolikosti i očuvanje tradicije; (...) 11. Borba protiv korupcije i organizovanog kriminala) treba promijeniti kako bi odražavali više prioriternih oblasti koje su identifikovale relevantne međunarodne organizacije/ izvještaji. Na primjer, izvještaj Evropske komisije za Crnu Goru (2018.) kaže:

"Crna Gora je postigla određeni nivo pripreme u borbi protiv korupcije. Uprkos određenom napretku, korupcija je prisutna u mnogim oblastima i ostaje pitanje koje izaziva zabrinutost. (...)

U borbi protiv organizovanog kriminala, postoje početni opipljivi rezultati u vidu krivičnog gonjenja u borbi protiv krijumčarenja migranata i protiv trgovine drogom. Međutim, potrebni su dodatni rezultati kako bi se ostvarili ubjedljivi konkretni rezultati, posebno u borbi protiv pranja novca i trgovine ljudima (...)

Crna Gora je postigla određeni nivo pripreme vezano za slobodu izražavanja, ali u izvještajnom periodu nije ostvaren napredak. Nije bilo primjetnog napretka vezano za istragu starih slučajeva nasilja nad novinarima.

U oblasti javnih nabavki došlo je do nazadovanja. U budućnosti, Crna Gora treba posebno da se fokusira na politiku konkurencije, životnu sredinu i klimatske promjene i javne nabavke".

Ove oblasti treba da budu prioritetne i/ili postavljene više na listi tematskih oblasti koje bi se smatrale "važnim sadržajem".

Listu prioriternih pitanja/oblasti treba da pripremi nadležni organ uz objašnjenje kriterijuma za izbor.

Član 26

Glavni tekst i definicije iz Člana 26. su u skladu sa međunarodnim standardima u smislu

projektnog finansiranja. Radi veće jasnoće, a i da bi se podstakla produkcija kvalitetnog sadržaja, treba dodati još neke kriterijume, i to:

1. osnivač komercijalnog štampanog, elektronskog ili online medija koji ispunjava sljedeće uslove:

(...)

1) osnivač komercijalnog štampanog, elektronskog ili online medija koji nije dobio više od četiri kritične odluke po osnovu žalbi podnijetih nadležnom regulatornom ili samoregulatornom tijelu ili ombudsmanu.

Član 27

Bez izmjena.

X. PRAVA, OBAVEZE i ODGOVORNOSTI U INFORMISANJU

Način prikupljanja informacija

Član 28

“Nedozvoljen način”, kao prevod termina “neovlašćeni način” bi mogao dovesti u zabludu i ne odražava značenje teksta na engleskom jeziku.

Odgovornost osnivača medija

Član 29

Bez izmjena.

Odgovornost portala za komentare

Član 30

Član 30, koji se bavi odgovornošću online medija u vezi sa sadržajem treće strane, kao što su komentari i drugi sadržaji generisani od strane korisnika (UGC), je u skladu sa standardima i sudskom praksom Savjeta Evrope i Europske unije (Delfi AS protiv Estonije i MTE-Index protiv Mađarske) (CoE 2017a, ECtHR 2015, ECtHR 2016).

Glavni urednik

Član 31

Prvi stav ("Medij ima glavnog urednika") se mora promijeniti da glasi:

"Medij mora imati glavnog urednika").

Dodatna pojašnjenja treba da budu:

Novine i drugi periodični časopisi, radio i televizijske stanice i programi informativnih agencija imaju glavnog urednika kojeg imenuje i razrješava dužnosti izdavač, u skladu sa zakonom i statutom. Prije imenovanja ili razrješavanja glavnog urednika, izdavač mora pribaviti mišljenje uredničkog odbora, izuzev ukoliko statut medija drugačije propisuje.

Glavni urednik je odgovoran, u skladu sa zakonom, za svaku objavljenu informaciju. Odgovornost glavnog urednika obuhvata i uređivanje objavljenih informacija (izbor naslova, podnaslova, teksta ispod fotografije, itd.).

Lice može biti imenovano za glavnog urednika ukoliko ispunjava uslove propisane zakonom i statutom medija.

Lice koje uživa imunitet od krivične odgovornosti ne može biti imenovano za glavnog urednika.

Urednik za pojedinačna izdanja ili rubrike

Član 32

Bez izmjena.

Novinar

Član 33

Bez izmjena.

Autor koji nije novinar

Član 34

Bez izmjena.

Zaštita ugleda autora

Član 35

Bez izmjena.

NOVO: Član 36

Statut medija

1. Odnosi između izdavača, glavnog urednika i novinara, kao i njihova međusobna prava i obaveze, utvrđuju se statutom medija.
2. Statut medija podrazumijeva samoregulatorni akt koji posebno određuje način učešća novinara u postupku imenovanja i razrješenja glavnog urednika, slobodu rada i odgovornost novinara, kao i uslove i postupak prema kojem glavni urednik, urednici i novinari imaju pravo na ostavku, zajedno sa pravičnom otpremninom, u slučajevima promjena vlasničke ili upravljačke strukture medija koje dovode do značajnih izmjena programske osnove ili programskog sadržaja tog medija (takozvana "klauzula o savjesti").
3. Statut medija usvaja izdavač i predstavnik novinara, uz prethodnu saglasnost većine od ukupnog broja novinara iz medija. Novinari biraju svog predstavnika većinom glasova.
4. Ako izdavač i predstavnik novinara ne usvoje statut u roku od šest meseci od početka rada medija, statut će biti usvojen, na zahtjev predstavnika novinara, u roku od tri mjeseca od dana prijema zahtjeva, arbitražom koja se sastoji od jednakog broja predstavnika udruženja izdavača i udruženja novinara.
5. Izdavač je obavezan da zaključi ugovor sa svakom osobom kojoj naruči novinarski doprinos prije nego što ga naruči, u skladu sa propisima i statutom medija. Ugovorom će se regulisati i autorska prava vezana za doprinos novinara.
6. Novinarski doprinos iz Stava 5 ovog Člana je objavljen pismeni, usmeni, slikoviti ili on-line: izvještaj, informacija, komentar (obavještenje ili komentar, društvena hronika, članak, pregled), kritika, crtani film, esej, intervju, reportaža (putopis, skica, karakteristika), kao i naslovi i najave. Novinarski doprinos su i specijalistički radovi i žanrovi, kao što su montaža, fotografija, foto-vijesti, foto-reportaža, foto-montaža i foto-crtani film.
7. Izdavač je dužan da vodi posebnu evidenciju ugovora iz Stava 5. ovog Člana.

Član 37 (36)

Imajući na umu značaj zaštite novinarskog integriteta pri promociji i implementaciji visokih profesionalnih standarda, Član 36 bi trebalo dodatno razraditi na sledeći način:

1. Novinar ima pravo da izrazi svoj stav u pogledu svih događaja, pojava, lica, predmeta i aktivnosti.

2. Novinarski ugovor o radu se ne može raskinuti, njegova plata se ne može smanjiti, njegov položaj u redakciji se ne može promijeniti, niti ugovoreni prihod ili njegov dio smanjiti ili suspendovati, zbog iskazanog stava.

3. Ako u slučaju spora novinar prikaže činjenice koje opravdavaju sumnju da je raskid ugovora o radu, smanjenje zarade ili izmijenjena pozicije u redakciji, ili smanjenje ili suspenzija ugovorenog prihoda posljedica izražavanja stava iz Stava 1 ovog Člana, teret dokazivanja pada na izdavača.

4. Novinar ima pravo da odbije pripremu, pisanje ili učestvovanje u izradi izvještaja, čiji sadržaj je suprotan pravilima novinarske profesije i etike, o čemu će obavijestiti glavnog urednika u pismenoj formi.

5. Ako novinar odbije da postupi po naređenju jer bi time prekršio pravila novinarske profesije, poslodavac ne može raskinuti njegov ugovor o radu, smanjiti njegovu platu ili promijeniti njegov položaj u redakciji.

6. Ako u slučaju spora novinar prikaže činjenice koje opravdavaju sumnju da je raskid ugovora o radu, smanjenje plate ili izmijenjena pozicija u redakciji posljedica odbijanja da postupi po nalogu iz Stava 1. ovog Člana, teret dokazivanja pada na izdavača.

Član 38 (37)

Bez izmjena.

Zaštita izvora informacije

Član 39 (38)

Zaštita izvora informacija je jedan od kamena temeljaca profesionalnog i odgovornog novinarstva. Član 38 nacрта predviđa samo osnovne definicije, koje bi trebalo detaljnije razraditi kako bi odrazile osjetljivost ove teme. Preporuka:

Član 39

Novinar nije dužan da pruži podatke o izvoru objavljenih informacija ili informacija koje namjerava da objavi.

Pravo novinara iz Stava 1. ovog Člana odnosi se i na glavnog urednika, urednika i autore objavljenih izvještaja koji nisu novinari.

Prije objavljivanja, novinar je dužan da obavijesti glavnog i odgovornog urednika o činjenici da su informacije iz neidentifikovanog izvora na način propisan u statutu medija. U tom slučaju sve odredbe o zaštiti izvora informacija primjenjuju se i na glavnog urednika.

Kada su takva ograničenja potrebna u interesu nacionalne bezbjednosti, teritorijalnog integriteta i zaštite zdravlja, državno tužilaštvo može podnijeti zahtjev nadležnom sudu da naloži novinaru da objavi podatke o izvoru objavljenih informacija ili informacija koje namjerava da objavi.

Sud može naložiti novinaru da objavi podatke o izvoru objavljenih informacija ili informacija koje namjerava da objavi, ako je to potrebno radi zaštite javnog interesa i ako se radi o posebno važnim i ozbiljnim okolnostima i nesporno je utvrđeno sljedeće: - da ne postoji razumna alternativna mjera za objavljivanje podataka o izvoru informacija ili da je lice ili tijelo iz Stava 4 ovog Člana koje je tražilo otkrivanje izvora informacija već iskoristilo tu mjeru, - da zakonski javni interes za objavljivanjem podataka o izvoru informacija jasno prevladava nad interesom za zaštitu izvora informacija.

Prilikom procjene okolnosti slučaja, sud će isključiti javnost u postupku objavljivanja informacija i upozoriti prisutne da su obavezni da čuvaju poverljivim sve što su saznali u postupku, kao i posljedice otkrivanja povjerljivih informacija.

Odgovornost za štetu

Član 40 (39)

Bez izmjena.

Solidarna odgovornost

Član 41 (40)

Bez izmjena.

Shodna primjena

Član 42 (41)

Bez izmjena.

Oslobađanje od odgovornosti

Član 43 (42)

Bez izmjena.

Dužna novinarska pažnja

Član 44 (43)

Bez izmjena.

Isključenje odgovornosti za štetu

Član 45 (44)

Bez izmjena.

Član 46 (45)

Bez izmjena.

Član 47 (46)

Bez izmjena.

XI. ZAŠTITA POSEBNIH PRAVA

Pretpostavka nevinosti

Član 48 (47)

Bez izmjena.

Izvještavanje o sudskim postupcima

Član 49 (48)

Bez izmjena.

Zabrana govora mržnje

Član 50 (49)

Bez izmjena.

Zaštita prava na informisanje lica sa invaliditetom

Član 51 (50)

Bez izmjena.

Zabrana diskriminacije

Član 52 (51)

Bez izmjena.

Zaštita djece

Član 53 (52)

Bez izmjena.

Zabrana javnog izlaganja pornografije

Član 54 (53)

Bez izmjena.

Zabrana reklamiranja

Član 55 (54)

Pored definicije predstavljene u nacrtu, Član 55 treba da razmotri sledeća pitanja:

Besplatna reklama mora imati posebnu oznaku.

Prikriveno i zabludno reklamiranje nije dozvoljeno. Sakriveno reklamiranje je svaki oblik novinarstva (pisani tekst, fotografija, slika, crtež, itd.) koji se plaća na bilo koji način, ali nije jasno označen kao reklamiranje.

Sponzorisan programski sadržaj u emisiji mora biti jasno označen kao takav sa imenom, logotipom i/ili drugim simbolom sponzora.

Zabranjeno je reklamiranje u medijima u kojem su žene i muškarci prikazani na uvrjedljiv ili ponižavajući način u pogledu pola ili seksualne orijentacije.

Dostojanstvo ličnosti

Član 56 (55)

Bez izmjena.

Pravo na privatnost

Član 57 (56)

Svako ima pravo na zaštitu privatnosti, dostojanstva, ugleda i časti.

Lice koje obavlja javnu službu ili dužnost ima pravo na zaštitu privatnosti, osim u slučajevima koji se odnose na javnu službu ili dužnost koju on ili ona obavlja.

Lice koje privlači pažnju javnosti putem svojih izjava, ponašanja i drugih radnji koji se odnose na njegov lični ili porodični život ne mogu tražiti isti nivo zaštite privatnosti kao i drugi građani.

NOVO: Član 58

Nema povrede prava na zaštitu privatnosti ako u odnosu na objavljene informacije opravdani interes javnosti prevladava nad zaštitom privatnosti u vezi sa novinarskom profesijom ili informacijama.

Član 59 (57)

Bez izmjena.

Član 60 (58)

Bez izmjena.

XII. PRAVO NA ODGOVOR I ISPRAVKU

Uzimajući u obzir značaj prava na odgovor i ispravku u smislu promocije činjeničnog i odgovornog novinarstva, Savjet Evrope izdao je Preporuku (Rec 2004-16-1) o pravu na odgovor,

koja navodi da vlade država članica treba da ispituju i, ukoliko je potrebno, u svoje domaće pravo ili praksu uvedu pravo na odgovor ili bilo koji drugi ekvivalentni pravni lijek koji omogućava brzo ispravljanje netačnih informacija u on-line ili off-line medijima u skladu sa sledećim minimalnim principima, uz poštovanje mogućnosti prilagođavanja ostvarivanja tih prava specifičnostima svakog medija:

„Definicija

Za potrebe ove Preporuke:

Termin "medijum" odnosi se na bilo koje sredstvo komunikacije za periodično distribuiranje javnosti uređenih informacija, bilo on-line ili off-line, kao što su novine, časopisi, radio, televizija i informativni servisi uz upotrebu interneta.

Minimalni principi

1. Opseg prava na odgovor

Svako fizičko ili pravno lice, bez obzira na državljanstvo ili prebivalište, treba da ima pravo na odgovor ili ekvivalentni pravni lijek koji nudi mogućnost da reaguje na bilo koju informaciju u medijima koja predstavlja netačne činjenice o njemu ili njoj i koja utiče na njegova/ njena lična prava.

2. Brzina/pravovremenost

Zahtjev za odgovor treba uputiti odgovarajućem mediju u razumno kratkom roku od objavljivanja spornih informacija. Dati medij treba da objavi odgovor bez nepotrebnog odlaganja.

3. Istaknuto mjesto/značaj

Odgovoru treba dati, koliko je to moguće, isto istaknuto mjesto/ značaj kao što je dato spornim informacijama kako bi on došao do iste javnosti i sa istim uticajem.

4. Besplatno

Odgovor se mora objaviti besplatno za lice na koje se odnosi.

5. Izuzeci

Izuzetno, nacionalno pravo ili praksa može predvidjeti da zahtjev za odgovor može biti odbijen od strane datog medija u sljedećim slučajevima:

- ako dužina odgovora prevazilazi ono što je potrebno za ispravljanje spornih informacija;

- ako odgovor nije ograničen na ispravku osporenih činjenica;
- ukoliko bi njegovo objavljivanje podrazumijevalo kažnjivo djelo, učinilo pružaoca sadržaja odgovornim u parničnom postupku ili bi prekršilo standarde javne pristojnosti;
- ako se smatra suprotnim zakonski zaštićenim interesima treće strane;
- ako dato lice ne može dokazati postojanje legitimnog interesa;
- ako je odgovor na jeziku koji se razlikuje od onog na kojem su sporne informacije objavljene;
- ako su osporene informacije dio istinitog izvještaja o javnim sjednicama javnih vlasti ili sudova.

6. Zaštita djelotvornog ostvarivanje prava na odgovor

Da bi se zaštitilo djelotvorno ostvarivanje prava na odgovor, mediji treba da objave ime i kontakt podatke osobe kojoj se mogu uputiti zahtjevi za odgovor.

U istu svrhu, nacionalno pravo ili praksa treba da utvrde u kojoj mjeri su mediji obavezni da u razumnom vremenskom periodu čuvaju kopiju informacija ili programa koji su javno dostupni ili, bar, dok je moguće podnijeti zahtjev za unošenje odgovora ili dok se spor ne riješi pred tribunalom ili drugim nadležnim organom.

7. Elektronska arhiva

Ako se osporavane informacije drže javno dostupnim u elektronskim arhivama, a odobreno je pravo na odgovor, trebalo bi uspostaviti vezu između njih, ako je moguće, kako bi privukli pažnju korisnika na činjenicu da je na izvorne informacije dat odgovor.

8. Rješavanje sporova

Ako medij odbije zahtev za javno objavljivanje odgovora ili ako odgovor nije objavljen na način koji je zadovoljavajući za dotičnu osobu, mora postojati mogućnost da to lice iznese spor pred tribunalom ili drugim tijelom koje ima ovlaštenje da naloži objavljivanje odgovora".

Nacrt zakona o medijima govori o pravu na odgovor i ispravku u Članovima 61 (59), 62 (60), 63 (61), 64 (62), 65 (63), 66 (64), 67 (65) i 68 (66).

Iako su dati drugačijim redosljedom nego u Preporuci Savjeta Evrope, svi ključni zahtjevi prava na odgovor i ispravku su adekvatno obrađeni.

XIII. ČUVANJE MEDIJSKOG ZAPISA i PRAVO UVIDA

XIV. DISTRIBUCIJA MEDIJA

XV. INOSTRANA INFORMATIVNA DJELATNOST

XVI. KAZNENE ODREDBE

XVII. PRELAZNE i ZAVRŠNE ODREDBE

Bez izmjena.

NACRT ZAKONA O MEDIJIMA

KONSOLIDOVANI TEKST

I. PREDMET ZAKONA

Član 1

Ovim zakonom uređuju se osnovni principi slobode medija, pojam i osnivanje medija, obavezno objavljivanje podataka, javnost vlasništva, zaštita medijskog pluralizma, prava, obaveze i odgovornosti u informisanju, pristup informacijama od javnog značaja, zaštita posebnih prava, pravo na ispravku i odgovor, čuvanje medijskog zapisa i pravo uvida, distribucija medija, način zaštite konkurencije na tržištu, inostrana informativna djelatnost, kao i kaznene odredbe.

II. ZNAČENJE POJMOVA

Član 2

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) Mediji su sredstva javnog informisanja kojima se putem riječi, zvuka ili slike, prenose urednički oblikovane informacije, ideje i mišljenja kao i drugi programski sadržaji namljenjeni neodređenom broju korisnika. Termin “medij” se odnosi na bilo koja sredstva komunikacije za distribuiranje uređenih informacija javnosti, bilo on-line ili off-line (putem internet ili ne), kao što su novine, periodične publikacije, radio, televizija i informativni servisi zasnovani na upotrebi interneta.

Definicija medija obuhvata sve aktere uključene u proizvodnju i distribuciju, potencijalno velikom broju ljudi, sadržaja i aplikacija koje su osmišljene da omoguće interaktivnu masovnu komunikaciju, uz zadržavanje uređivačke kontrole i nadzora nad sadržajem.

2) Novinar je svako lice koje je uključeno u prikupljanje, strukturiranje, sortiranje i obradu informacija od javnog značaja za objavljivanje putem medija i zaposlen je kod osnivača medija ili samostalno obavlja novinarske poslove.

- 3) Osnivač medija je fizičko ili pravno lice koje osniva medij, objavljuje svoj programski sadržaj putem medija i učestvuje u informisanju javnosti, bez obzira na tehnička sredstva kojima se njegovi uređivački programski sadržaji objavljuju, prenose ili čine dostupnim javnosti.
- 4) Glavni urednik je lice koje slobodno i samostalno uređuje medijski sadržaj i ima svojstvo odgovornog urednika tog medija i odgovaran je za medijski sadržaj.
- 5) Programskim sadržajem u smislu ovog zakona, smatraju se sve vrste informacija (vijesti, obavještenja, mišljenja, izvještaji i druge informacije) i autorski radovi, koji se objavljuju posredstvom medija sa ciljem informisanja i zadovoljavanja kulturnih, obrazovnih i drugih potreba javnosti.
- 6) Medijskim sadržajem, u smislu ovog zakona, smatra se programski sadržaj iz tačke 5 ovog člana zajedno sa drugim informacijama objavljenim u medijima (oglašavanje i druge).
- 7) Medijska samoregulacija podrazumijeva dobrovoljnost medija u poštovanju i primjeni profesionalnih i etičkih standarda u skladu sa Kodeksom novinara i drugim aktima koji utvrđuju profesionalna i druga pravila ponašanja ili regulišu odnose u novinarskoj profesiji, a koja su nezavisno definisali izdavači, novinari i njihova udruženja.
- 8) Informacija iz privatnog života podrazumijeva lični zapis (pismo, dnevnik, zabilješka, digitalni zapis, i sl.), zapis lika (fotografski, crtani, filmski, video, digitalni i sl.) i zapis glasa (magnetofonski, gramofonski, digitalni i sl.)
- 9) Javni sektor, u skladu sa Zakonom o budžetu, obuhvata državne organe, opštine (jedinice lokalne samouprave), nezavisna regulatorna tijela, pravna lica, javne ustanove i privredna društva u kojima država ili opština imaju većinski vlasnički udio.
- 10) Informacija od javnog značaja podrazumijeva svaku informaciju u posjedu organa izvršne, zakonodavne ili sudske vlasti, jedinica lokalne ili regionalne samouprave, kao i drugih pravnih i fizičkih lica koji obavljaju poslove javne uprave, a koja se odnosi na njihov rad i aktivnosti.
- 11) Intervju znači razgovor i izjavu u pismenoj ili usmenoj formi, namijenjenu za objavljivanje u mediju.

12) Ovlašćenje znači potvrdu autentičnosti izjave ili razgovora namijenjenog objavljivanju, datu u pismenoj ili usmenoj formi, ukoliko postoji zvučni zapis usmenog ovlašćenja.

Član 3

Bez izmjena.

III. OSNOVNI PRINCIPI

Član 4

Bez izmjena

Član 5

Bez izmjena.

Član 6

Svako ima pravo na slobodu izražavanja. Ovo pravo obuhvata slobodu posjedovanja mišljenja, primanja i prenošenja informacija i ideja, bez miješanja javnih organa i bez obzira na granice.

Sloboda medija obuhvata naročito: slobodu izražavanja kako je definisano u Stavu 2., nezavisnost medija; slobodu traženja, prikupljanja, istraživanja, objavljivanja i distribuiranja informacija u svrhu javnog informisanja; pluralizam i raznolikost medija, Slobodan protok informacija i otvorenost medija za različite stavove, uvjerenja i različite sadržaje, dostupnost informacija od javnog značaja; poštovanje zaštite ličnosti, privatnosti i dostojanstva ljudi; slobodu osnivanja pravnih lica za vršenje aktivnosti u informisanju javnosti u skladu sa ovim zakonom i zakonom koji uređuje oblast elektronskih medija, autonomiju glavnih urednika, novinara i drugih autora i proizvođača sadržaja u skladu sa ovim zakonom i sa profesionalnim kodeksom.

Slobodu medija dopušteno je ograničiti samo kada je to nužno u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbjednosti, teritorijalnog integriteta ili javne bezbjednosti, radi sprječavanja nereda ili kažnjivih djela, zaštite zdravlja i morala, zaštite ugleda ili prava drugih, sprječavanja odavanja povjerljivih informacija ili radi očuvanja autoriteta i nepristranosti sudstva.

Ostvarivanje ovih sloboda, s obzirom da nosi sa sobom dužnosti i odgovornosti, može biti podložno formalnostima, uslovima, ograničenjima ili kaznama koji su propisani zakonom i neophodni u demokratskom društvu, u interesu nacionalne bezbjednosti, teritorijalnog

integriteta ili javne sigurnosti, radi sprječavanja nereda ili kriminala, radi zaštite zdravlja ili morala, radi zaštite ugleda ili prava drugih, radi sprečavanja odavanja informacija dobijenih u povjerenju, ili radi očuvanja autoriteta i nepristrasnosti pravosuđa.

Niko nema pravo da utiče na programski sadržaj medija silom ili zloupotrebom položaja, niti da nezakonito ograničava slobodu medija na neki drugi način.

Član 7

Bez izmjena.

Član 8

Organi izvršne, zakonodavne i sudske vlasti i organi jedinica lokalne samuprave, kao i druga pravna i fizička lica koja vrše javne funkcije dužni su da pružaju tačne, potpune i pravovremene informacije o pitanjima iz njihovog djelokruga rada, sa ciljem objavljivanja informacija putem medija.

Informacije koje su u posjedu lica navedenih u stavu 1. ovog Člana će biti dostupne svim novinarima pod jednakim uslovima.

Rukovodilac organa ili pravno lice iz stava 1. ovog Člana dužno je, u skladu sa zakonom, da propiše način pružanja informacija javnosti i odredi lice koje će osigurati pristup informacijama od javnog značaja u skladu sa ovim Zakonom i drugim posebnim zakonima.

Rukovodilac organa ili pravno lice iz stava 1. ovog Člana i lice iz stava 3. ovog Člana dužni su da novinarima dostave tražene informacije u odgovarajućem vremenskom roku i odgovorni su za tačnost i cjelovitost pruženih informacija.

Lice iz Stava 3. ovog Člana može da uskrati pružanje informacija kada:

- su tražene informacije definisane, na prikladan način i u cilju zaštite javnog interesa, kao državna ili vojna tajna;
- bi njihovo objavljivanje predstavljalo povredu povjerljivosti ličnih podataka u skladu sa zakonom, osim ukoliko njihovo objavljivanje može spriječiti izvršenje teških krivičnih djela ili neposrednu opasnost po život ljudi i njihovu imovinu;

U slučaju iz stava 5. ovog Člana, odgovorno lice je dužno da u pismenoj formi objasni razloge za uskraćivanje informacija u roku od tri radna dana od dana prijema pismenog zahtjeva za informacijama.

U slučaju uskraćivanja informacija od javnog značaja, novinar ima pravo da podnese žalbu zbog nezakonitog postupka nadležnom sudu. Nadležni sud odlučuje o žalbi u skladu sa posebnim zakonom u vanrednom postupku, tokom kojeg će ispitati razloge za uskraćivanje informacija od javnog značaja. Ukoliko sud utvrdi da ne postoje razlozi za zadržavanje informacija kako je propisano ovim Zakonom, ukinuće odluku o uskraćivanju informacija i naložiti pružanje traženih informacija

IV. POJAM MEDIJA

Član 9

Bez izmjena.

Član 10

Bez izmjena.

V. OSNIVANJE MEDIJA

Član 11

Medij se osniva aktom o osnivanju, slobodno i bez odobrenja.

Elektronski medij se osniva na način i po postupku propisanom zakonom kojim se uređuje oblast elektronskih medija.

Medij stiče status pravnog lica nakon unosa/ registracije u Evidenciji medija.

Član 12

Bez izmjena.

VI. EVIDENCIJA

Član 13

Bez izmjena.

Sadržaj evidencije

Član 14

Brisanje medija iz Evidencije

Član 15

Bez izmjena.

VII. OBAVEZNO OBJAVLJIVANJE PODATAKA

Impresum i skraćeni impresum

Član 16

Bez izmjena.

Član 17

Bez izmjena.

VIII. SAMOREGULATORNA TIJELA

Član 18

Bez izmjena.

IX. ZAŠTITA MEDIJSKOG PLURALIZMA

Zaštita transparentnosti u medijima

Član 19

Bez izmjena.

Član 20

Bez izmjena.

Fond za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija

Član 21

Stav 1: Fond za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija treba da podržava aktivnosti komercijalnih medija koje su komplementarne sa aktivnostima javnih emitera u proizvodnji i distribuciji sadržaja od javnog interesa.

Stav 2 i ostali stavovi: Bez izmjena.

Član 22

Bez izmjena.

Član 23

Bez izmjena.

Član 24

Bez izmjena.

Član 25

Bez izmjena.

Član 26

Radi veće jasnoće, a i da bi se podstakla produkcija kvalitetnog sadržaja, treba dodati još neke kriterijume, i to::

1. osnivač komercijalnog štampanog, elektronskog ili online medija koji ispunjava sljedeće uslove:

(...)

1) osnivač komercijalnog štampanog, elektronskog ili online medija koji nije dobio više od četiri kritične odluke po osnovu žalbi podnijetih nadležnom regulatornom ili samoregulatornom tijelu ili ombudsmanu.

Član 27

Bez izmjena.

X. PRAVA, OBAVEZE i ODGOVORNOSTI U INFORMISANJU

Način prikupljanja informacija

Član 28

Bez izmjena.

Odgovornost osnivača medija

Član 29

Bez izmjena.

Odgovornost portala za komentare

Član 30

Bez izmjena.

Glavni urednik

Član 31

Prvi stav (“Medij ima glavnog urednika”) se mora promijeniti da glasi:

“Medij mora imati glavnog urednika”.

Dodatna pojašnjenja treba da budu:

Novine i drugi periodični časopisi, radio i televizijske stanice i programi informativnih agencija imaju glavnog urednika kojeg imenuje i razrješava dužnosti izdavač, u skladu sa zakonom i statutom. Prije imenovanja ili razrješavanja glavnog urednika, izdavač mora pribaviti mišljenje uredničkog odbora, izuzev ukoliko statut medija drugačije propisuje..

Glavni urednik je odgovoran, u skladu sa zakonom, za svaku objavljenu informaciju. Odgovornost glavnog urednika obuhvata i uređivanje objavljenih informacija (izbor naslova, podnaslova, teksta ispod fotografije, itd..).

Lice može biti imenovano za glavnog urednika ukoliko ispunjava uslove propisane zakonom i statutom medija.

Lice koje uživa imunitet od krivične odgovornosti ne može biti imenovano za glavnog urednika.

Urednik za pojedina izdanja ili rubrike

Član 32

Bez izmjena.

Novinar

Član 33

Bez izmjena.

Autor koji nije novinar

Član 34

Bez izmjena.

Zaštita ugleda autora

Član 35

Bez izmjena.

NOVO: Član 36

Statut medija

1. Odnosi između izdavača, glavnog urednika i novinara, kao i njihova međusobna prava i obaveze, utvrđuju se statutom medija.
2. Statut medija podrazumijeva samoregulatorni akt koji posebno određuje način učešća novinara u postupku imenovanja i razrješenja glavnog urednika, slobodu rada i odgovornost novinara, kao i uslove i postupak prema kojem glavni urednik, urednici i novinari imaju pravo na ostavku, zajedno sa pravičnom otpremninom, u slučajevima takvih promjena vlasničke ili upravljačke strukture medija koje dovode do značajnih izmjena programske osnove ili programskog sadržaja tog medija (takozvana "klauzula o savjesti").
3. Statut medija usvaja izdavač i predstavnik novinara, uz prethodnu saglasnost većine od ukupnog broja novinara iz medija. Novinari biraju svog predstavnika većinom glasova.
4. Ako izdavač i predstavnik novinara ne usvoje statut u roku od šest meseci od početka rada medija, statut će biti usvojen, na zahtjev predstavnika novinara, u roku od tri mjeseca od dana prijema zahtjeva, arbitražom koja se sastoji od jednakog broja predstavnika udruženja izdavača i udruženja novinara.

5. Izdavač je obavezan da zaključi ugovor sa svakom osobom kojoj naruči novinarski doprinos prije nego što ga naruči, u skladu sa propisima i statutom medija. Ugovorom će se regulisati i autorska prava vezana za doprinos novinara.

6. Novinarski doprinos iz Stava 5 ovog Člana je objavljen pismeni, usmeni, slikoviti ili on-line: izvještaj, informacija, komentar (obavještenje ili komentar, društvena hronika, članak, pregled), kritika, crtani film, esej, intervju, reportaža (putopis, skica, karakteristika), kao i naslovi i najave. Novinarski doprinos su i specijalistički radovi i žanrovi, kao što su montaža, fotografija, fotovijesti, foto-reportaža, foto-montaža i foto-crtani film.

7. Izdavač je dužan da vodi posebnu evidenciju ugovora iz Stava 5. ovog Člana.

Član 37 (36)

1. Novinar ima pravo da izrazi svoj stav u pogledu svih događaja, pojava, lica, predmeta i aktivnosti.

2. Novinarski ugovor o radu se ne može raskinuti, njegova plata smanjiti, njegov položaj u redakciji se ne može promijeniti, ugovoreni prihod ili njegov dio smanjiti ili suspendovati, zbog iskazanog stava.

3. Ako u slučaju spora novinar prikaže činjenice koje opravdavaju sumnju da je raskid ugovora o radu, smanjenje zarade ili izmijenjena pozicije u redakciji, ili smanjenje ili suspenzija ugovorenog prihoda posljedica izražavanja stava iz Stava 1 ovog Člana, teret dokazivanja pada na izdavača.

4. Novinar ima pravo da odbije pripremu, pisanje ili učestvovanje u izradi izvještaja, čiji sadržaj je suprotan pravilima novinarske profesije i etike, o čemu će obavijestiti glavnog urednika u pismenoj formi.

5. Ako novinar odbije da postupi po naređenju jer bi time prekršio pravila novinarske profesije, poslodavac ne može raskinuti njegov ugovor o radu, smanjiti njegovu platu ili promijeniti njegov položaj u redakciji.

6. Ako u slučaju spora novinar prikaže činjenice koje opravdavaju sumnju da je raskid ugovora o radu, smanjenje plate ili izmijenjena pozicija u redakciji posljedica odbijanja da postupi po nalogu iz Stava 1. ovog Člana, teret dokazivanja pada na izdavača.

Član 38 (37)

Bez izmjena.

Zaštita izvora informacija

Član 39 (38)

Novinar nije dužan da pruži podatke o izvoru objavljenih informacija ili informacija koje namjerava da objavi.

Pravo novinara iz Stava 1. ovog Člana odnosi se i na glavnog urednika, urednika i autora objavljenih izvještaja koji nisu novinari.

Prije objavljivanja, novinar je dužan da obavijesti glavnog i odgovornog urednika o činjenici da su informacije iz neidentifikovanog izvora na način propisan u statutu medija. U tom slučaju sve odredbe o zaštiti izvora informacija primjenjuju se i na glavnog urednika.

Kada su takva ograničenja potrebna u interesu nacionalne bezbjednosti, teritorijalnog integriteta i zaštite zdravlja, državno tužilaštvo može podnijeti zahtjev nadležnom sudu da naloži novinaru da objavi podatke o izvoru objavljenih informacija ili informacija koje namjerava da objavi.

Sud može naložiti novinaru da objavi podatke o izvoru objavljenih informacija ili informacija koje namjerava da objavi, ako je to potrebno radi zaštite javnog interesa i ako se radi o posebno važnim i ozbiljnim okolnostima i nesporno je utvrđeno sljedeće: - da ne postoji razumna alternativna mjera za objavljivanje podataka o izvoru informacija ili da je lice ili tijelo iz Stava 4 ovog Člana koje je tražilo otkrivanje izvora informacija već iskoristilo tu mjeru, - da zakonski javni interes za objavljivanjem podataka o izvoru informacija jasno prevladava nad interesom za zaštitu izvora informacija.

Prilikom procjene okolnosti slučaja, sud će isključiti javnost u postupku objavljivanja informacija i upozoriti prisutne da su obavezni da čuvaju poverljivim sve što su saznali u postupku, kao i posljedice otkrivanja povjerljivih informacija.

Odgovornost za štetu

Član 40 (39)

Bez izmjena.

Solidarna odgovornost

Član 41 (40)

Bez izmjena.

Shodna primjena

Član 42 (41)

Bez izmjena.

Oslobađanje od odgovornosti

Član 43 (42)

Bez izmjena.

Član 44 (43)

Bez izmjena.

Isključenje odgovornosti za štetu

Član 45 (44)

Bez izmjena.

Član 46 (45)

Bez izmjena.

Član 47 (46)

Bez izmjena.

XI. ZAŠTITA POSEBNIH PRAVA

Pretpostavka nevinosti

Član 48 (47)

Bez izmjena.

Izvještavanje o sudskim postupcima

Član 49 (48)

Bez izmjena.

Zabrana govora mržnje

Član 50 (49)

Bez izmjena.

Zaštita prava na informisanje osoba sa invaliditetom

Član 51 (50)

Bez izmjena.

Zabrana diskriminacije

Član 52 (51)

Bez izmjena.

Zaštita djece

Član 53 (52)

Bez izmjena.

Zabrana javnog izlaganja pornografije

Član 54 (53)

Bez izmjena.

Zabrana reklamiranja

Pored definicije predstavljene u nacrtu, Član 55 treba da razmatra sledeća pitanja:

Besplatna reklama mora imati posebnu oznaku.

Prikriveno i zabludno reklamiranje nije dozvoljeno. Sakriveno reklamiranje je svaki oblik novinarstva (pisani tekst, fotografija, slika, crtež, itd.) koji se plaća na bilo koji način, ali nije jasno označen kao oglašavanje.

Sponzorisani programski sadržaj u emisiji mora biti jasno označen kao takav sa imenom sponzora ili njegovim znakom.

Zabranjeno je oglašavanje u kojem su žene i muškarci prikazani na uvrjedljiv ili ponižavajući način u pogledu pola ili seksualne orijentacije.

Dostojanstvo ličnosti

Član 56 (55)

Bez izmjena.

Pravo na privatnost

Član 57 (56)

Svako ima pravo na zaštitu privatnosti, dostojanstva, ugleda i časti.

Lice koje obavlja javnu službu ili dužnost ima pravo na zaštitu privatnosti, osim u slučajevima koji se odnose na javnu službu ili dužnost koju on ili ona obavlja.

Lice koje privlači pažnju javnosti putem svojih izjava, ponašanja i drugih radnji koji se odnose na njegov lični ili porodični život ne mogu tražiti isti nivo zaštite privatnosti kao i drugi građani.

NOVO: Član 58

Nema povrede prava na zaštitu privatnosti ako u odnosu na objavljene informacije opravdani interes javnosti prevladava nad zaštitom privatnosti u vezi sa novinarskom profesijom ili informacijama.

Član 59 (57)

Bez izmjena.

Član 60 (58)

Bez izmjena.

XII. PRAVO NA ODGOVOR I ISPRAVKU

Bez izmjena.

XIII. ČUVANJE MEDIJSKOG ZAPISA I PRAVO UVIDA

XIV. DISTRIBUCIJA MEDIJA

XV. INOSTRANA INFORMATIVNA AKTIVNOST

XVI. KAZNENE ODREDBE

XVII. PRELAZNE i ZAVRŠNE ODREDBE

Bez izmjena.